

RAPPORT FRA "KYSTORSKGRUPPEN"

2009

FORSLAG TIL REGULERINGSTILTAK FOR KYSTORSK FOR 2010

1 MANDATET.

Fiskeri- og kystdepartementet ga den 15. mai 2006 kysttorskgruppen i mandat å drøfte gjeldende reguleringsopplegg for kysttorsk, og å komme med forslag til tiltak for vern for årene 2007 – 2010 med evaluering og tilråding for hvert enkelt år i perioden. Gruppens innstilling skal være innspill til reguleringstiltak for kommende år og skal sendes på egen høring forut for behandling i reguleringsmøte/råd hver høst.

I mandatet er gruppen gitt følgende oppgaver:

- 1. Kysttorskgruppens hovedoppgave er å diskutere problemstillinger knyttet til reguleringen av fiske med hensyn til beskatning av kysttorsk og gjennom dette utarbeide forslag til reguleringstiltak for hvert av årene 2007 til 2010.*
- 2. Kysttorskgruppen skal spesielt foreta vurderinger av og evaluere inneværende års reguleringsopplegg og søke å kvantifisere nivået på de foreslåtte tiltak for neste år i forhold til gjeldende regulering. De foreslåtte tiltak må minimum ha tilsvarende verneeffekt som gjeldende vernetiltak.*
- 3. Gruppens arbeid skal ta utgangspunkt i forskningen på området og samtidig legge til grunn kystbefolkningens kunnskaper med hensyn til gyteområder, oppvekstområder og steder der det fiskes kysttorsk.*

2 GRUPPENS SAMMENSETNING OG ARBEID I 2009.

Kysttorskgruppen har hatt følgende medlemmer i 2009:

Nr	Navn	Organisasjon/institusjon
1	Paul O. Jensen	Norges Kystfiskarlag
2	Arne Helge Kristoffersen	Norges Kystfiskarlag
3	Svein Lyder	Norges Fiskarlag
4	Svein Tårnes	Norges Fiskarlag
5	Einar Helge Meløysund	Norges Fiskarlag
6	Kjetil Williksen	Norges Fiskarlag
7	Torstein Henriksen	Norges Fiskarlag
8	Bjarne Notø	FHL Industri og Eksport
9	Jorulf Straume	FHL Industri og Eksport
10	Jürgen Meinert	Norske Sjømatbedrifters Landsforening
11	Gunnar Album	Norges Naturvernforbund
12	Inge Arne Eriksen	Sametinget
13	Bjørn M. Bjerke/Geir Solheim	NHO Reiseliv

Etter mandatet var også Kommunenes Sentralforbund invitert til å la seg representere i gruppen, men det har ikke møtt noen derfra. Gruppen har hatt to møter i 2009, ett på Værnes 11. - 12. juni og ett i Tromsø 17. - 18. september.

I møtet på Værnes møtte Trygve Bratland i stedet for Kjetil Williksen. I tillegg hadde Svein Lyder, Bjarne Notø og Bjørn Bjerke forfall. På møtet i Tromsø hadde Geir Solheim forfall.

Anne Kjos Veim fra Fiskeridirektoratet er oppnevnt som leder for gruppens arbeid. Gruppen støttes av sekretariat fra Fiskeridirektoratet med reguleringsteknisk kompetanse. Havforskningsinstituttet stiller sin kunnskap og kompetanse tilgjengelig for gruppens arbeid. Trond Ottemo fra Fiskeridirektoratet og Asgeir Aglen og Kjell Nedreaas fra Havforskningsinstituttet har deltatt i begge møtene. I tillegg deltok Robert Misund fra Fiskeridirektoratet og Bjørnar Isaksen fra Havforskningsinstituttet på møtet på Værnes, og Erik Berg fra Havforskningsinstituttet deltok på møtet i Tromsø deltok

Geir M. Lerbukt fra Fiskeri- og kystdepartementet og Trude Borch fra Norut Samfunnsforskning har deltatt som observatører i begge møtene.

Fiskeridirektoratets og Havforskningsinstituttets deltagere i arbeidet oppnevnes ikke som medlemmer av gruppen, men innehar ansvar for fremdrift, faglig rådgiving og rapport. Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet vil ikke være bundet av gruppens innstilling og vil fritt kunne tilrå tiltak uavhengig av gruppen.

Det fremgår av mandatet at Fiskeri- og kystdepartementet forventer størst mulig enighet i gruppen om de foreslåtte tiltak, men at departementet er inneforstått med at de enkelte medlemmene i gruppen ikke kan binde opp den enkelte organisasjon dersom noe annet skulle bli bestemt senere.

3 SAMMENDRAG OG VURDERING AV EFFEKTE AV GRUPPENS ANBEFALINGER.

3.1 STATUS FOR GRUPPENS FORSLAG FOR 2009

Nedenfor gis en oversikt over gruppens (flertalls)forslag til reguleringstiltak for 2009 med statusangivelse:

Forslag	Status 2009
Videreføring av fjordlinjene, flytting av fjordlinjer til utenfor Nordøyane i Haram og mindre restriktiv fjordlinje på Valbergfeltet ved Henningsvær.	Iverksatt, med unntak av endringen på Valbergfeltet
Videreføring av forbud mot å fiske etter torsk innenfor fjordlinjene med fartøy over 15 meter	Iverksatt
Videreføring av forbud mot å fiske med snurrevad innenfor fjordlinjene. Adgang for fartøy under 15 meter til å fiske innenfor fjordlinjene med snurrevad fra og med 15. mai og ut året, også etter torsk. Videreføring av adgang til å fiske med snurrevad etter flyndre uavhengig av fartøystørrelse fra 15. mai og ut året med særskilte krav til utforming av snurrevaden.	Iverksatt generelt forbud mot å fiske med snurrevad innenfor fjordlinjene, ingen unntak

Videreføring av forbud mot å fiske torsk, hyse og sei med flytegarn innenfor fjordlinjene i første halvår, men begrenset til perioden 1. februar – 31. juni.	Iverksatt
Øke minste maskestørrelse i garn i fisket etter torsk innenfor fjordlinjene fra 156 mm til 168 millimeter (7,5 omfar).	Ikke iverksatt
Videreføring av forbudet mot å ha mer enn 5 % bifangst av torsk i fisket etter andre arter innenfor fjordlinjene	Iverksatt
Videreføring av forbudet mot at fartøy over 21 meter fisker etter torsk med konvensjonelle redskap innenfor grunnlinjen, med adgang fra og med 1. januar til og med 30. juni for å fiske inntil fjordlinjene i statistikkområde 03 og 04. Fra og med 1. januar til og med 10. april skal det være tillatt å fiske inn til fjordlinjene i statistikkområde 00, 05, 06 og 07. Det skal også være tillatt å fiske inn til fjordlinjene i Lofoten oppsynsdistrikt i den perioden og i de områdene Lofotoppsynet er satt.	Iverksatt
Videreføring av forbudet mot å ha mer enn 20 % bifangst av torsk ved fiske etter andre arter mellom grunnlinjen og fjordlinjene i den perioden fiske etter torsk er forbudt med fartøy over 21 meter i dette området.	Iverksatt
Videreføring av ”Henningsværboksen”, men med en utstrekning som tilsvarer den i 2006. Åpning av området under skreifisket baseres på kartlegging og prøvetaking.	Iverksatt, men med samme utstrekning som i 2008.
Fisket etter torsk kan begrenses eller forbys innenfor fjordlinjen på Valbergfeltet ved Henningsvær ved dominerende forekomster av kysttorsk.	Iverksatt med adgang til å forby alt fiske dersom nødvendig for vern av kysttorsk
Særskilt vern i indre del av Borgundfjorden, og vurdering av strengere begrensning på garnhøyde i øvrige deler av fjorden.	Iverksatt med forbud mot fiske i Borgundfjorden mars – april (unntatt med stang/håndsnøre), og forbud mot bruk av høyere garn enn 23 meter på strukket maske inklusiv stolpegarn i Heissafjorden.
Påskestopp innenfor 12-milen fra og med 9. til og med 12 april.	Iverksatt (gjaldt ikke direktefiske etter sei)
Videreføring av gjeldende havdeling, herunder forbud mot å tråle innenfor 6 nautiske mil med unntak for visse fartøy som fra og med 1. april til og med 30. september kan tråle etter vassild inntil 4 nautiske mil av grunnlinjen mellom 64°00'N og 67°10'N.	Iverksatt, men med adgang for ferskfisktrålere til å tråle inn til 4-milen i bestemte perioder og områder på kysten av Finnmark
Videreføring av ordningen med utførselskvote på 15 kg fisk eller fiskeprodukter samt en hel troféfisk.	Iverksatt

Innføring av minstemål på torsk i fritids- og turistfiske.	Iverksettes fra 01.01.10 (også for andre arter enn torsk).
Fritidsfiskeres adgang til å fiske for omsetning begrenses opp til den summen som er fastsatt i merverdiavgiftsloven § 29 (50 000 kroner). Det beholdes likevel en øvre grense på 2 000 kg torsk per utøver til omsetning for fritidsfiskere.	Iverksatt
Bedre informasjon om tilrettelegging for seljakt	Iverksatt samleside for sjøpattedyr på Fiskeridirektoratets internettsider, med oppdatert info om hvor mange dyr som til en hver tid er tatt av kvoten.
Føring på landings- og sluttседler om fangsten er tatt innenfor eller utenfor fjordlinjene, og eventuelt også innenfor/utenfor grunnlinjen og 4-milen	Ikke iverksatt
Etablere en gjenoppbyggingsplan, jf. tilråding fra ICES.	Under arbeid

3.2 SAMMENDRAG AV GRUPPENS FORSLAG FOR 2010.

Kysttorskgruppen foreslår følgende tiltak for 2010:

- Videreføring av årets fjordlinjer, med unntak av fjordlinjen øst for Henningsvær (Valbergfeltet), som foreslås fastsatt på samme måte som i 2006 (mindre restriktiv).
- Videreføring av forbudet mot å fiske etter torsk innenfor fjordlinjene med fartøy over 15 meter.
- Forbud mot å fiske med snurrevad innenfor fjordlinjene, men med unntak for fartøy under 11 meter, og med unntak fra 15. mai og ut året for fartøy under 15 meter og for fiske etter flyndre med særskilt tilpasset snurrevad (uavhengig av fartøylengde).
- Videreføring av forbudet mot fiske med flytegarv innenfor fjordlinjene i perioden 1. februar – 31. juni.
- Vurdering av økt minstemål på torsk.
- Flertallsforslag: Øke minste maskestørrelse i garn i fisket etter torsk til 168 mm (7,5 omfar). Mindretallsforslag: Beholde dagens maskestørrelse på 156 mm (8 omfar).
- Videreføring av forbudet mot å ha mer enn 5 % bifangst av torsk i fisket etter andre arter innenfor fjordlinjene.
- Videreføring av forbudet mot at fartøy over 21 meter fisker etter torsk med konvensjonelle redskap innenfor grunnlinjen. Fra og med 1. januar til og med 30. juni skal det likevel være tillatt i fiske inntil fjordlinjene i statistikkområde 03 og 04. Fra og med 1. januar til og med 10. april skal det være tillatt å fiske inn til fjordlinjene i statistikkområde 00, 05, 06 og 07. Det skal også være tillatt å fiske inn til fjordlinjene i Lofoten oppsynsdistrikt i den perioden og i de områdene Lofotoppsynet er satt.
- Videreføring av forbudet mot å ha mer enn 20 % bifangst av torsk ved fiske etter andre arter mellom grunnlinjen og fjordlinjene i den perioden fiske etter torsk er forbudt med fartøy over 21 meter i dette området, jf. strekpunktet ovenfor.
- Innføring av en lovlig adgang til inntil 0,5 % bifangst av torsk i silde- og seinotfisket.
- Kartlegging av torskebifangst i notfisket og stenging av felt ved høy innblanding målt etter fastsatte terskelverdier (sml. loddereguleringen i Barentshavet).

- Videreføre ”Henningsværboksen”, men med en utstrekning som tilsvarer den i 2006. Åpning av området under skreifisket baseres på kartlegging og prøvetaking. Områdets yttergrense skal være fjordlinje i åpningen under skreifisket og i andre halvår. Fiskeridirektoratet kan videre begrense eller forby fisket etter torsk innenfor en justert fjordlinje på Valbergfeltet ved Henningsvær ved dominerende forekomster av kysttorsk.
- Videreføring av fiskeforbudet (unntatt snøre/stang) i Borgundfjorden og forbudet mot å fiske med stolpesatte garn med en total lengde på 23 meter eller mer på strukket maske i Heissafjorden (Møre og Romsdal) i mars - april.
- Påsestopp innenfor 12-milen fra 1. til 5. april.
- Opphør av ferskfisktrålernes adgang til å fiske med trål i tre nærmere avgrensede områder ved kysten av Øst-Finnmark fra og med 15. april til og med 30. september. Videreføring av anledning for visse fartøy i perioden 1. april - 30. september til å tråle etter vassild inntil 4 nautiske mil av grunnlinjen mellom 64°N og 67°10'N
- Vurdering av innføring av fiskeavgift for utenlandske turistfiskere.
- Bedre kontroll med og kartlegging av fritidsfisket
- Bedre kontroll med og kartlegging av turistfisket og tilknyttet næring, herunder innføring av registreringsordning for fisketurismebedrifter.
- Bedret informasjon om og tilrettelegging for seljakt.
- Økt jakt på skarv
- Tilrettelegging for jakt på springer og vurdering av jakt på nise.
- Satsing på forsøk med utsetting av kunstige rev.
- Flere tiltak knyttet til torskeoppdrett, der flertallet blant annet tilrår umiddelbar etablering av torskefrie områder i Vestfjorden-Lofoten-Ofoten-Vesterålen, Trondheimsfjorden og Porsangerfjorden. Mindretallets forslag (Meinert og Straume) samsvarer i det vesentlige med fjorårets forslag fra kysttorskgruppen ift torskeoppdrett.
- Føring på landings- og sluttседler om fangsten er tatt innenfor eller utenfor fjordlinjene, og eventuelt også innenfor/utenfor grunnlinjen og 4-milen.
- Større innsats på forskning og merkeforsøk, finansiert gjennom tilleggsbevilgninger.
- Gjenoppbyggingsplan.

3.3 EFFEKTER AV FORESLÅTTE ENDRINGER I REGULERINGSTILTAK FOR 2010.

Hovedformålet med reguleringstiltakene er å sikre en gjenoppbygging av kysttorskbestanden(e), samtidig som det tas hensyn til kystsamfunn og fiskerinæring.

Kysttorskgruppens forslag til reguleringer i 2009 representerte i hovedsak en videreføring av reguleringene for 2008. De fleste av forslagene for 2009 er gjennomført. Forslagene for 2010 er også i hovedsak en videreføring av gjeldende reguleringer.

Som tidligere er det vanskelig å kvantifisere forventede effekter av gruppens forslag, men det kan konstateres at uttaket av kysttorsk har vært klart lavere etter 2004 enn det var før de nye reguleringene ble innført. Det kan se ut som om bestandsnedgangen har stoppet opp. Tøktet i 2007 viste litt økning, mens tøktet i 2008 igjen er nesten nede på det lavest observerte. Gruppen mener at vernetiltakene har effekt, uten at det lar seg gjøre å tallfeste effekten av de enkelte vernetiltakene.

Et forbud for ferskfisktrålerne mot å fiske inntil 4-milen forventes å redusere uttaket av kysttorsk. Oppheving av forbudet mot direkte fiske etter torsk etter 15. mai med snurrevad for fartøy under 15 meter innenfor fjordlinjene er en liberalisering, men periodebegrensningen skal sikre at fisket ikke foregår på sårbare gytekonsentrasjoner. I 2008 ble det innført en ordning med torskebifangst fra 1. september i fisket etter andre arter for den konvensjonelle kystflåten. En videreføring av denne ordningen innebærer et større uttak av kysttorsk enn en ellers ville ha hatt. Innføring av 0.5 % tillatt torskebifangst i notfiske etter sild og sei er en liberalisering. Samtidig vil det føre til at bifangst blir registrert og problemområder blir oppdaget, slik at stenging av områder kan vurderes. Totaleffekten kan dermed bli bedret kysttorskvern. En påsestopp vil kunne redusere total fangsttinnings og gi gytefisker (både kysttorsk og skrei) en periode hvor den kan gyte og forflytte seg uten forstyrrelse fra fiskeflåten.

4 BESTANDSSITUASJONEN FOR KYSTTORSK

4.1 INNLEDNING.

Med kysttorsk menes torsk som ikke kan kategoriseres som nordøstarktisk torsk. Kysttorsk omfatter således både det vi omtaler som fjordtorsk og det som ofte kalles vandrende kysttorsk, banktorsk eller oppsigstorsk.

4.2 OPPSUMMERING AV TILSTAND OG GENERELLE REGULERINGSTILTAK.

Forskningsdata siden 1995 viser en stadig minkende tendens for mengde kysttorsk for området Varanger – Stad fram til 2003, og en utflating etterpå. Toktet som dekker dette området startet i 1995, og resultatet i 2008 er på omlag 1/5 av resultatet i 1995. En bestandsberegning basert på landingsdata tilbake til 1984 viser samme tendens etter 1995, med en nåværende bestand på omlag 1/3 av den i 1995 og omlag halvparten av det lavest observerte i perioden 1984 - 1994. På grunn av mye urapportert fangst er beregning av absolutt bestandsstørrelse usikker. Undersøkelser av fritids- og turistfiske i 2003 antyder urapportert fangst på i størrelsesorden 30 % av den rapporterte. Omfanget av fritidsfisket er koplet til befolkningstetthet og antas dermed å være størst nær kystbyene. Rekrutteringen har avtatt siden 1996 (1994-årsklassen). De fem siste rådene fra ICES har vært null fangst og etablering av en gjenoppbyggingsplan.

Fisket på kysttorsk er ikke regulert gjennom egne kvoter. Det gis en samlet norsk kvote for kysttorsk og nordøstarktisk torsk, hvor kystflåten siden 1989 har hatt en avtalt andel. Siden tidlig på 1990-tallet har det vært innført snurrevadforbud i gyttesesongen på de fleste kysttorsk-gyteplasser i fjordene i Finnmark og Nord-Troms.

Siden 2004 har det vært iverksatt mer omfattende reguleringer for å redusere fangsten av kysttorsk. Arbeidsgruppen, som i 2003 la fram forslag til kysttorskreguleringer, foreslo en halvering av fangsten som en første målsetning. En viss reduksjon er oppnådd, men ikke en halvering. Siden 2004 har årsfangsten variert rundt 25 000 tonn. Dette er ca 35 % reduksjon sammenliknet med gjennomsnittet for 2002-2003.

Hensynet til biologisk mangfold tilsier et bedre vern i fjordsystemene. Kysttorskgruppen ser det som hensiktsmessig i reguleringsammenheng å skille mellom fjordtorsk og banktorsk (vandrende kysttorsk). Kvantumsmessig vil en streng regulering av banktorsk bety mest, men Kysttorskgruppen er av den oppfatning at den bestandsmessige tilstanden for banktorken er

atskillig bedre enn for fjordtorsken. Dette bekreftes også av forskerne. Kysttorskgruppen mener derfor at reguleringsmessig bør vernet bedres inne i fjordene og opprettholdes lengre ute.

I årene 2001-2004 skjedde en gradvis endring i overvintringsområde for sild. Den tidligere overvintringen i indre Vestfjord, samt Ofotfjorden og Tysfjord er nå flyttet til eggakanten utfor Vesterålen og Sør-Troms. Dette kan ha betydning for fordelingen av kysttorsk, særlig i perioden oktober - januar. Dette kan dermed ha endret tilgjengeligheten av kysttorsk både for fiskeflåten og for kysttoktet som gjennomføres i oktober-november. Beregnet fangst av kysttorsk i andre halvår i område 00 viser samvariasjon med beregnet mengde overvintrende sild i Vestfjorden/Ofotfjorden. Toktestimatet for område 00 kan også tolkes i samme retning, men her skjer den største reduksjonen allerede mens sildemengden fremdeles er høy.

4.3 KOMMENTARER TIL VITENSKAPELIG DATAGRUNNLAG.

Hovedgrunnlaget for bestandsvurderingen er kysttoktet om høsten og landingsstatistikken. Toktet gjennomføres om høsten fordi det er den årstid hvor innslaget av nordøstarktisk torsk er minst i kystområdene. På denne årstida er imidlertid kysttorsken ikke samlet på sine gyteplasser, og toktet gir dermed svært begrenset informasjon om de lokale gytekomponenter.

Kysttorskgruppen vil sterkt anmode forskerne om at man i tillegg til dagens tokt også gjennomfører et tokt om våren, slik at en får et bilde av situasjonen når torsken er mer samlet. Landingsstatistikken er historisk også for lite detaljert og presis til å gi et bilde av den lokale bestandsutviklingen. Dette gjør at både bestandsvurdering og reguleringstiltak stort sett har betraktet det samlede kysttorsk-komplekset. I reguleringsdrøftinger har det vært etterlyst mer geografisk nyansering i konklusjonene fra forskningen. Kysttorskgruppen vil derfor anbefale at en innfører et skille mellom fangst tatt innenfor fjordlinjene og fangst tatt utenfor fjordlinjene på sluttседdelen.

Det har i flere sammenhenger vært hevdet at kysttorsken kan oppsøke sildeforekomstene, spesielt overvintringsfeltene i kystområdene, og at dette kan føre til at en dermed mister mye kysttorsk i kysttoktet senhøstes. Dette behøver ikke være noe betydelig problem så lenge andelen som mistes er rimelig fast fra år til år. De siste års forflytninger av sildens overvintringsområde kan imidlertid være en kilde til endringer i denne andelen.

Beregning av andelen kysttorsk i torskelandinger er basert på prøvetaking. Historisk har prøvetakingen vært rettet mot de kvantummessig viktigste fiskeriene. Økende prøvetakingsinnsats mot kysttorsk de siste årene krever en mer detaljert gjennomgang av hvordan de aktuelle prøver skal anvendes i de nærliggende fiskerier. Dette er foreløpig bare delvis gjennomført for årene 2004 - 2008, og de senere års vridning i prøvetaking kan dermed ha resultert i feil beregning av kysttorskandelen av fangstene. Dette er spesielt relevant for fisket i Lofoten, hvor det er stor variasjon i fangstmengde, og hvor andelen kysttorsk kan endre seg mye gjennom sesongen og fra område til område. Et sterkt kompliserende element i dette er at det fortsatt er en del unøyaktig føring av fangstlokasjoner på sluttседler, på tross av innskjerpinger gjennomført i 2004.

5 HOVEDPRINSIPPER FOR REGULERINGEN AV FISKET ETTER KYSTTORSK

Det er enighet i Kysttorskgruppen om at kysttorskreguleringen også i 2010 bør bygge på følgende hovedprinsipper:

- Fisket vris mest mulig over på nordøstarktisk torsk.
- Verving av gytefelt og gytefisk.
- Næringen tas med på råd.
- Tilstrebing av en rimelig byrdefordeling mellom de som berøres av tiltakene (yrkesfiskere, fritidsfiskere og turistfiskere).
- Skjerming av kystsamfunnene, og heller bruke noe lengre tid på å bygge opp igjen kysttorskbestanden(e).
- Vernetiltakene utformes slik at dagens generasjoner kan utøve sin næringsvirksomhet, kystkulturen kan opprettholdes gjennom mange og levedyktige kystsamfunn basert på fiskeriene samt på anlegg for mottak og foredling, og slik at fremtidige generasjoner sikres mulighet til å drive et kystfiske.

6 FORSLAG TIL KYSTTORSKREGULERING I 2010

6.1 INNLEDNING

Kysttorskgruppen vil – som i fjor – påpeke at det først og fremst er fjordtorskbestandene som er i dårlig forfatning, og uttrykke forundring over at kysttorsk som sådan står på Artsdatabankens rødliste kategorisert som sterkt truet (EN). Gruppen er skeptisk til at samme typer kriterier anvendes på arter og økosystemer av meget ulik karakter. Kriteriene som ligger til grunn for rødlisten skal revideres innen 2010, og Kysttorskgruppen mener forholdene burde ligge til rette for at kysttorsk tas ut av listen.

6.2 REVISJON AV FJORDLINJENE, SÆRSKILTE VERNEOMRÅDER, PRØVETAKING

Kysttorskgruppen går inn for å videreføre fjordlinjene slik de er fastsatt for 2009, med unntak av fjordlinjene ved Henningsvær. Gruppen mener fortsatt at det er rom for en lemping av reguleringen i Henningsvær-området, og foreslår at ”Henningsvær-boksen” fastsettes med samme utstrekning som i 2006, og at også fjordlinjen øst for Henningsvær (Valbergfeltet) trekkes på samme måte som i 2006 (mindre restriktiv). Hensikten er å gjøre det lettere å fiske skrei. Dersom prøvetakinger fra fisket i området viser at det er vesentlige innslag av kysttorsk i fangstene, kan Fiskeridirektoratet forby fisket.

6.3 FISKERESTRIKSJONER INNENFOR FJORDLINJENE

6.3.1 Lengdegrense – snurrevadfiske mv

Det har vært ulike oppfatninger i Kysttorskgruppen om hvilke fartøy som bør få adgang til å fiske torsk innenfor fjordlinjene. For 2009 foreslo et flertall i gruppen å videreføre ordningen med en grense på 15 meter, og med forbud mot snurrevadfiske, med unntak for flyndrefiske og for fartøy under 15 meter etter 15. mai. Et mindretall mente det kunne være hensiktsmessig å senke grensen til 14 meter og samtidig likestille snurrevadfartøy under 14 meter med andre fartøy under 14 meter som fisker med konvensjonelle redskap innenfor fjordlinjene.

I reguleringen for 2009 har Fiskeri- og kystdepartementet videreført en lengdegrense på 15 meter, men har samtidig innført et totalforbud mot å fiske med snurrevad innenfor fjordlinjene. Tidligere unntak for flyndrefiske og snurrevadfiske med fartøy under 15 meter etter andre arter enn torsk er således ikke videreført.

Det generelle forbudet mot bruk av snurrevad innenfor fjordlinjene er begrunnet med at redskapet er utviklet til et meget effektivt redskap som primært bør nyttes på store vandrende bestander, og ut fra en bekymring for at det kan være vanskelig å gjennomføre et bærekraftig fiske på kystnære lokale bestander med snurrevad. Det er dessuten vist til at unntaksbestemmelser gir store utfordringer med hensyn til kontroll med at fisket foregår i samsvar med de fastsatte vilkår.

Et flertall i gruppen (alle unntatt Album) mener det bør være adgang til å fiske med snurrevad innenfor fjordlinjene med fartøy under 15 meter etter 15. mai og ut året, slik gruppen foreslo for 2008. Fartøy under 11 meter bør likestilles med andre fartøy under 11 meter som fisker med konvensjonelle redskap.

Det påpekes spesielt at snurrevadforbudet skaper store problemer for en liten gruppe av mindre snurrevadfartøy (under 11 meter). Små fartøy som fisker med snurrevad er mer væravhengige enn tilsvarende fartøy som fisker med garn eller line, og de er mer risikoutsatt på grunn av tauverk og kantringsfare i dårlig vær. Det er også stor forskjell på små og store snurrevadfartøy med hensyn til fangsteffektivitet og muligheter for finne alternative driftsområder lengre ute fra kysten.

Gruppen har sett nærmere på fangststatistikk for snurrevadfartøy hjemmehørende nord for Sogn og Fjordane og med største lengde under 11 meter i 2007 og 2008:

I 2007 fisket ca 50 fartøy under 11 meter med snurrevad. 7 av disse landet mer enn 5 tonn torsk, og ca halvparten landet mindre enn 600 kg. Omkring 25 av fartøyene landet til sammen ca 44 tonn rødspette. De fleste av fartøyene som landet rødspette hører hjemme i Møre og Romsdal, men kvantumsmessig dominerer to fartøy i Nordland med henholdsvis 20 og 12 tonn. Videre ble det totalt landet 4 tonn kveite av snurrevadfartøy under 11 meter i 2007.

I 2008 fisket ca 55 fartøy under 11 meter med snurrevad. 9 av disse landet mer enn 5 tonn torsk, og ca 25 fartøy landet mindre enn 600 kg. 25 av fartøyene landet til sammen ca 62 tonn rødspette. Som for 2007, er det slik at de fleste av fartøyene som har landet rødspette hører hjemme i Møre og Romsdal. Kvantumsmessig dominerer et fartøy i Nordland med ca 19 tonn og et fartøy i Finnmark med ca 20 tonn. Det ble totalt landet i underkant av 5 tonn kveite av snurrevadfartøy under 11 meter.

Snurrevadfartøy under 11 meter utgjør en liten flåtegruppe. Til sammenligning landet i størrelsesorden 2000 fartøy under 11 meter garnfanget torsk i Norges Råfisklag sitt distrikt i henholdsvis 2007 og 2008. Antall fartøy som landet torsk fisket med juksa er ca 1800, og for line er antallet ca 950. Hvis en ser på fangstmengde, fordeler denne seg slik for fartøy under 11 meter (kvantum i tonn):

Tabell: Fangst per redskap (tonn) for fartøy under 11 meter.

Redskap	2007	%	2008	%
Snurrevad	150	0,4	290	0,7
Garn	22 090	55,0	24 340	56,1
Juksa	9 760	24,3	11 280	26,0
Line	8 170	20,3	7 500	17,3
Totalt	40 170	100	43 410	100

Oversikten viser at de minste snurrevadfartøyene står for en helt marginal andel av torskefangstene for fartøy under 11 meter.

Flertallet viser dessuten til at det tidligere er gjennomført forsøk med ”flyndresnurrevad” på finnmarkkysten, hvor det er undersøkt hvor vidt det er mulig å fange kommersielle kvanta av rødsplette, samtidig som redskapen gir et minimalt innslag av hyse og torsk, og lav innblanding av torsk og hyse under minstemålet. Resultatene viser at det med 170 mm kvadratmasker i fiskeposen nærmest er null innblanding av torsk og hyse under minstemålet, og at hyse opp til ca 55 cm sorteres ut. Sammenlignet med en standard pose (diamantmaske) holdes en svært lav andel torsk tilbake i redskapen. Forsøkene viser også at mesteparten av flyndre under minstemålet sorteres ut. Det er derfor fullt mulig å drive et ansvarlig flyndrefiske med liten innblanding av kysttorsk innenfor fjordlinjene.

Flertallet i gruppen foreslår derfor at snurrevadfartøy uavhengig av størrelse skal ha adgang til å fiske flyndre innenfor fjordlinjene på samme måte som i 2008, det vil si etter 15. mai og med en særskilt tilpasset snurrevad. Minste størrelse på maskevidden kan eventuelt settes til 170 mm (istedenfor 155 mm som gjaldt i 2008).

6.3.2 Flytegarn

Gruppen foreslår å videreføre forbudet mot å fiske torsk, hyse og sei med flytegarn i perioden 1. februar – 30. juni.

6.3.3 Minstemål og maskestørrelse i garn

Gjeldende minstemål for torsk er 47 cm nord for 64°N. Sør for denne grensen ble minstemålet økt fra 30 cm til 40 cm med virkning fra 1. januar i år. Gruppen mener det bør vurderes å øke minstemålet både nord og sør for 64°N, slik at flere torskefisk kan nå gytemoden alder før den høstes.

Et flertall i gruppen (alle unntatt Eriksen) mener dessuten at maskestørrelsen i garn i fisket etter torsk bør økes fra 156 mm (8 omfar) til 168 mm (7.5 omfar), og at en slik økning bør gjelde både innenfor og utenfor fjordlinjene. Dette vil være gunstig både ut fra ressursmessige og markedsmessige hensyn, ettersom det vil bidra til at det landes større fisk. En slik endring bør gjennomføres slik at fiskerne får rimelig tid til å tilpasse seg økningen i maskestørrelse. En endring bør derfor fastsettes slik at den får virkning ett år etter at beslutningen tas.

Et mindretall (Eriksen) mener minstekravet til maskestørrelse fortsatt bør være 156 mm, under henvisning til at den foreslåtte økningen vil ramme fjordfiskere spesielt hardt ettersom torsken i fjordene er mindre i størrelse enn lengre ut på kysten, jf. uttalelse fra Sametinget til kysttorskgruppens rapport i 2008.

6.4 TORSKEBIFANGST – STENGING AV FELT

Gruppen foreslår å videreføre regelen om at det i fisket etter andre arter innenfor fjordlinjene skal være tillatt med inntil 5 % bifangst av torsk. Dette forutsetter imidlertid at lengdegrensen knyttet til fjordlinjene fortsatt skal være 15 meter. Flere fartøy under denne grensen driver fiske etter andre arter innenfor fjordlinjene, slik som brosme og hyse. I praksis varierer torskeinnblandingen nokså mye, men den kan være opp mot 20 %. Det vil derfor bli svært

vanskelig å fortsette et slikt fiske dersom det maksimalt skal være adgang til 5 % torskebifangst.

For fartøy som ikke kan fiske etter torsk med konvensjonelle redskap innenfor grunnlinjen (fartøy over 21 meter), foreslås det å videreføre adgangen til å ha inntil 20 % bifangst av torsk i fisket etter andre arter.

Gruppen er kjent med at det i noen grad tas torsk som bifangst i fisket etter sei og sild med not, og at det er mangler ved rapporteringen av slik torsk. Det er gruppens oppfatning at en viss grad av torskeinnblanding er uunngåelig i notfisket etter sei og sild, og at reguleringsene i større grad bør oppmuntre til registrering av reell fangst. Gruppen mener at en innføring av en lav lovlig bifangst av torsk vil kunne bidra til dette, og foreslår en adgang til torskebifangst på inntil 0,5 % i vekt i de enkelte fangster og ved landing.

Fiskeridirektoratet bør dessuten kartlegge omfanget av torskebifangster, og iverksette tiltak, slik som stenging av felt, for å redusere torskefangstene i notfisket. Fiskeridirektoratets regionkontor har fullmakter til å stenge felt for fiske etter norsk vårgytende sild blant annet dersom det er fare for innblanding av torsk i fangstene. I 2008 ble det således innført forbud mot sildefiske i perioden 16. september – 15. oktober innenfor grunnlinjen fra Bodø og sørover til grensen mot Trøndelag. Fra slutten av januar 2009 har det vært forbud mot å fiske sild innenfor fjordlinjene fra Hadsselfjorden og sørover til 65°N (sørlig grense gikk opprinnelig ved Stoksund).

For å skape bedre forutsigbarhet for fiskerne, mener gruppen at det bør settes en terskelverdi for når felt kan stenges for sildefiske, slik som loddereguleringen i Barentshavet gir eksempel på. Der er ordningen at Fiskeridirektoratet kan forby fisket etter lodde innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjen dersom fangstene ikke tilfredsstiller krav om mindre enn 35 kg torsk per 100 tonn lodde.

Ordningen med stenging av felt omfatter ikke seinotfelt hvor en eventuell innblanding av torsk kan være et problem. Kysttorskgruppen mener det bør vurderes å innføre adgang til å stenge slike felt også.

6.5 TRÅLFISKE

Kysttorskgruppen foreslår å la gjeldende adgang for ferskfisktrålere til å fiske inn til 4-milen i enkelte perioder og områder utenfor kysten av Finnmark opphøre, under henvisning til at om lag 20 - 30 % av torskefangsten i dette fisket er kysttorsk. Anslått årlig kvantum av kysttorsk er på noen hundre tonn.

Et mindretall (Album og Eriksen) peker på at det vil bidra til å redusere fangstene av kysttorsk dersom trålerne henvises til å fiske utenfor 12-milen. Trålerne vil ikke ha problemer med å fiske kvotene utenfor denne grensen, og et slikt tiltak vil også skape en rimeligere byrdefordeling mellom flåtegruppene. Det vil også gi rom for mindre fartøy lengre inn mot kysten.

Et flertall i gruppen (alle unntatt Henriksen og Straume) mener at kystvakten bør kunne henvise trålerne til å fiske utenfor 12-milen dersom det oppstår arealkonflikter mellom kyst-

og trålfartøy i området mellom 6- og 12-milen. Det vil da tas hensyn til de kystfartøyene som på grunn av kysttorskreguleringen er henvist til å fiske lengre ute på kysten.

Et mindretall (Henriksen og Straume) peker på at det kan være forståelig at kystvakten kan bortvise trålere i en konfliktsituasjon, men at dette ikke kan ha noen kobling til 12-milen. Det ligger utenfor gruppens mandat å ta stilling til havdelingsspørsmål. Fra erfarne garn- og linefiskere er det opplyst at i den grad det er tale om konflikter på fiskefeltet, så er det større problemer med snurrevadflåten enn med trålerne. En ordning med bortvisning må i så fall også omfatte snurrevadfartøy.

6.6 REGISTRERING PÅ LANDINGS- OG SLUTTSEDDEL

Kysttorskgruppen mener at det bør legges til rette for bedre datatilgang knyttet til fjordlinjesystemet. Det er en stor mangel med dagens system at det ofte ikke er mulig å fastslå om fangstene er tatt utenfor eller innenfor fjordlinjene. Bedre kunnskap om dette vil gi riktigere bestandsestimater, og vil gjøre det lettere å måle effekten av de ulike reguleringstiltakene. Det vil også være en fordel å skille mellom fangst tatt innenfor grunnlinjen og fangst tatt innenfor/utenfor 4-milen.

Gruppen registrerer at Fiskeri- og kystdepartementet i pressemelding datert 19. desember 2008 tok til orde for å etablere registrering på landings- og sluttsedler om fangsten er tatt innenfor eller utenfor fjordlinjene, og eventuelt også innenfor/utenfor grunnlinjen og 4-milen, og mener Fiskeridirektoratet snarest bør følge opp dette.

Forøvrig bør det fremdeles innskjerpes overfor fiskere og kjøpere at fangstlokasjoner må føres korrekt.

6.7 GJENOPPBYGGINGSPLAN

Det internasjonale havforskningsrådet (ICES) anbefalte i 2004 at det burde utarbeides og implementeres en gjenoppbyggingsplan for kysttorsk. Til tross for at myndighetene i årene etter har gjennomført en rekke tiltak for å styrke vernet om kysttorskbestanden(e), er rådet om gjenoppbyggingsplan gjentatt hvert år siden 2004.

Kysttorskgruppen har fått anledning til å komme med innspill og kommentarer til en slik gjenoppbyggingsplan, og har i den forbindelse påpekt at det ikke er riktig å ha bestandsnivået i 1995 som et mål. Man kan med stor sikkerhet si at kysttorskens hadde et bestandsmessig toppunkt på den tiden, samtidig som torsken fulgte silden inn i fjordene og bidro til store torskefangster. Antakelig vil en størrelse på 70 – 80 % av bestanden i 1995 være en god målsetting.

Kysttorskgruppen mener videre at planen må reflektere behovet for å øke kontrollen med torskepredatorer (skarv, sel osv) og legge til grunn et helhetlig syn på betydningen av et godt havmiljø, gjenoppbygging av tareskog og tiltak for å redusere negative følger av akvakulturvirkosomhet.

Det er dessuten viktig at gjenoppbyggingsplanen tar hensyn til at behovet for vernetiltak er forskjellig inne i fjordene sammenlignet med områdene lengre ute på kysten.

6.8 PÅSKESTOPP

Kysttorskgruppen mener at en fiskestopp i påsken vil bidra til å gi torsken ro under gytingen, og at dette også vil være gunstig for kysttorsken. Gruppen foreslår en kort påkestopp innenfor 12-milen, dvs fra og med torsdag 1. april til og med mandag 5. april 2010.

6.9 TILTAK MOT TORSKEPREDATORER, KUNSTIGE REV

Kysttorskgruppen krever at reguleringstiltakene suppleres med tiltak mot arter som beskatter kysttorsken.

Storskarv og toppskarv overvåkes i det nasjonale overvåkingsprogrammet for hekkende sjøfugl i Norge. Det er registrert kraftige svingninger i hekkebestanden av storskarv, men den langsiktige trenden viser en sterk vekst i mange regioner til rundt årtusenskiftet, med noe avtakende vekst og til dels tilbakegang i enkelte overvåkingsområder. Hekkebestanden av toppskarv viser en vesentlig økning de siste 10 årene. Undersøkelser har vist at storskarven daglig spiser ca 660 gram fisk, toppskarv ca 430 gram. Føden er for det meste små torskfisk og sil, og samlet sett står skarven for et ikke ubetydelig uttak av småfisk.

Kysttorskgruppen viser til at en arbeidsgruppe i Havforskningsinstituttet av hensyn til kysttorsken har foreslått økt jakt på skarv sør for Stad, ettersom skarv anses som den viktigste årsaken til naturlig dødelighet på torsk i dette området. Kysttorskgruppen krever at det gjennomføres økt jakt på skarv også nord for Stad.

Sel er også en viktig torskpredator. Gruppen viser til at Havforskningsinstituttet nylig har gjort beregninger av matkonsumet til havert og steinkobbe langs norskekysten. Dersom en legger til grunn en bestand på ca 10 000 dyr, så konsumerer steinkobben årlig ca 13 000 tonn fisk, hvorav ca 300 tonn er kysttorsk. Haverten spiser årlig ca 14 000 tonn fisk, hvorav ca 4 000 tonn er kysttorsk. Steinkobben og haverten spiser småfisk under 25 - 30 cm, og gruppen mener disse dyrene kan gjøre alvorlige innhugg i lokale kysttorskpopulasjoner.

Gruppen viser videre til at mindre enn halvparten av de fastsatte kvotene av havert de siste årene har blitt tatt, til tross for at det har vært en kompensasjonsordning med utbetaling av et pengebeløp for innsending av prøver/kjever. Gruppen mener det er viktig med god informasjon om opplegget rundt jakt på sel, slik at det blir lettere å sette seg inn i vilkårene mv for å drive jakt.

Gruppen krever at det også legges til rette for jakt på springer. Telling av springer blir gjennomført på hvaltetletoktene i Barentshavet, og en total forekomst på om lag 60 000 dyr er anslått (mest kvitnos med noe innslag av kvitskjeving). Det har ikke vært klare tegn til endring i bestandsstørrelse de årene tellinger er foretatt. I perioder er springeren tallrik på Finnmarkskysten.

Det bør også vurderes å lempe på totalfredningen av nise.

Gruppen mener videre at det bør satses mer på forsøk med kunstige rev for å skape gode skjulesteder og oppvekstforhold for fiskeyngel, spesielt i områder hvor tareskogen er forsvunnet.

6.10 OPPDRETT

Kysttorskgruppen er bekymret over at regjeringen i sin strategi for torskeoppdrett legger opp til en fortsatt vekst i næringen, samtidig som miljømessige risikofaktorer skal kartlegges, herunder risiko for genetisk påvirkning og smittespredning til villfisk. Først om fem år vil det foreligge faglig kunnskap som kan gi grunnlag for vurdering av nye forvaltningstiltak. I mellomtiden fortsetter det nasjonale torskeavlsprogrammet, der fokuset er rettet mot å tilpasse torsken til forholdene i oppdrett og mer effektiv vekst. Fremdeles er det slik at sykdomsfri torskeyngel i prinsippet kan flyttes fritt mellom ulike regioner og landsdeler. Samtidig registrerer forskerne en betydelig genetisk og biologisk variasjon mellom kysttorsk fra ulike geografiske områder.

Det er delt ut over 500 akvakulturtillatelse for torsk, med en samlet teoretisk produksjonskapasitet på over 300 000 tonn. I fjor ble det produsert 18 000 tonn, men ifølge næringen kan det snart kunne produseres et volum som er tre ganger større. Det er et stort problem at torsken rømmer fra akvakulturanleggene. Det ble registrert rømming av 257 000 torskefisk i 2008, mens det til sammenligning ble registrert 112 000 rømte oppdrettslaks. På denne bakgrunn er kysttorskgruppen meget kritisk til at myndighetene ikke har lagt større vekt på rådene fra Havforskningsinstituttet.

Gruppen har også merket seg at Fiskeri- og kystdepartementet for tiden har til høring nye bestemmelser om torskeoppdrett, og at det blant annet foreslås å forskriftfeste gjeldende praksis om ikke å tillate torskeoppdrett i gyteområder for villtorsk. Med gyteområder skal forstås områder som er kartlagt og kvalitetssikret av Fiskeridirektoratet etter gjeldende prosedyrer. Kysttorskgruppen mener bevisbyrden må snues, og at det er konsesjonshavers ansvar å bevise at området ikke er gyteområde.

Gruppens flertall (alle unntatt Meinert og Straume) mener videre at følgende tiltak skal iverksettes:

- Områdene Vestfjorden-Lofoten-Ofoten-Vesterålen, Trondheimsfjorden og Porsangerfjorden umiddelbart må etableres som soner fri for torskeoppdrett.
- Det innføres forbud mot etablering av torskeoppdrettsvirksomhet basert på kunstig klekket torsk, med mindre virksomheten er i samsvar med tilrådinger fra Havforskningsinstituttet om restriksjoner på torskeoppdrett.
- Det innføres forbud mot transport av oppdrettstorsk mellom regionene Vestlandet, Møre – Trondheimsfjorden, Helgeland, og Troms/Finnmark.
- Det gis pålegg om bruk av stedegen torskestamme

Et mindretall (Straume og Meinert) mener at flertallet legger opp til for store restriksjoner på torskeoppdrett, og vil heller foreslå tiltak som i større grad samsvarer med fjorårets rapport fra kysttorskgruppen, og som er i tråd med tilrådinger fra Havforskningsinstituttet. Det kan ikke gis tilslutning til forslaget om soner fri for torskeoppdrett fordi effektene av slike soner ikke er tilstrekkelig faglig forankret, og derfor først må utredes. Det kan herunder vurderes forbud mot torskeoppdrett i områder med dokumenterte små eller sårbare og spesielle torskestammer, slik som for eksempel i Porsangerfjorden. Pålegg om bruk av stedegen torskestamme kan innføres i områder med genetisk spesielle eller sårbare ville stammer, eksempelvis torsk i

terskefjorder, og anbefales dessuten i områder med spesielle, men mindre sårbare stammer, som for eksempel Balsfjord. Inntil videre foreslås det forbud mot flytting av oppdrettet torsk fra sjøvannslokalteter i Sør-Norge til Nord-Norge, med unntak av settefisk direkte fra landbaserte klekkerier forutsatt at fisken er testet negativ for *Francisella piscicida*. Det bør dessuten innføres restriksjoner på transport av oppdrettstorsk mellom regionene Vestlandet, Møre – Trondheimsfjorden, Helgeland, og Troms/Finnmark.

6.11 FRITIDSFISKE

Kysttorskgruppen registrerer at det er besluttet å innføre minstemål på fisk, herunder torsk, også i fritids- og turistfisket. Ordningen bør følges opp med god informasjon til målgruppene.

Gruppen har diskutert spørsmålet om omsetningskvoten på 2 000 kg torsk per år for fritidsfiskere bør fjernes eller reduseres, men har kommet til at det ikke bør fremmes noe slikt forslag. Det anses som en viktig del av kystkulturen å kunne fiske torsk for salg i et rimelig omfang, og en slik adgang bør opprettholdes også av hensyn til distriktspolitiske målsettinger. Gruppen har også diskutert om adgangen til å fiske med garn og line bør begrenses, men mener det kan ha en god effekt å styrke kontrollen med at fritidsfiskerne holder seg innenfor gjeldende redskapsbegrensninger. Omfanget av fritidsfisket bør dessuten kartlegges.

6.12 TURISTFISKE

Gruppen mener turistfisket bør vurderes som næringsvirksomhet, og at de som gjør seg næring gjennom slik virksomhet må underlegges restriksjoner og registreringsordninger som ivaretar hensynet til et bærekraftig fiske i fjorder og kystnære strøk. I dag synes det som om det er fritt frem for å etablere seg i denne næringen.

Det bør dessuten vurderes å innføre en fiskeavgift for utenlandske turistfiskere for å få bedre oversikt over fiskeinnsatsen og ressursuttaket. En slik avgift bør også finansiere bedre kontroll med og kartlegging av turistfisket. I dag foregår dette alt for tilfeldig, og mye tyder på at kvantaene beslaglagt fisk tatt ved grensen bare utgjør en liten del av den ulovlige utførselen som foregår.

7 KUNNSKAPSBEHOV

Den forrige kysttorskgruppen pekte på en rekke felt som det er behov for å få økt kunnskap om. Gruppen anbefalte en ekstraordinær forskningsinnsats for å øke kunnskapen om følgende felt:

1. Rekrutteringssvikt. Mulige forskningsfelt kan være:
 - Økt predasjon fra andre fiskeslag, sjøpattedyr, oter og sjøfugl.
 - Nedgang i tareskogen langs kysten.
 - Økt forekomst av sykdom, parasitter eller økt konkurranse fra nye eller introduserte arter.
 - Forstyrrelse på gytefelt; fangstredskap, oppdrett av laks og torsk.
 - Økte forekomster av miljøgifter.
 - Andre årsaker.

2. Mer viten om vandrende kysttorsk
 - Merkeforsøk og genetikk
 - Ytre kjennetegn
3. Etablere rutiner for årlig beregning av fritids- og turistfiske, samt historiske analyser
4. Validering av eksisterende kartlegging av gytefelt/oppvekstområde/fangstområde og/eller gjennomføre nye undersøkelser hvor en og samme metode benyttes.
5. Vurdering av behovet for mer geografisk nyansert forvaltning og tilhørende behov for forskning /overvåkning.

Denne kysttorskgruppen har ved flere anledninger krevd sterkere forskningsinnsats på forhold knyttet til kysttorskproblematikk, uten at gruppen kan se at dette er fulgt opp i noen betydelig grad. Gruppen mener det er et klart behov for mer kunnskap om kysttorskrelaterte spørsmål, og at det er helt avgjørende for oppslutningen omkring vernetiltakene at forskningsinnsatsen intensiveres. Det kreves derfor at en følger opp tilrådingene fra den forrige kysttorskgruppen. Dette vil bidra til at kysttorskvernet får legitimitet i næringen. Innsatsen rettet mot merking og prøvetaking for å få bedre kunnskap om forholdet mellom skrei og kysttorsk må også intensiveres og gjennomføres mer planmessig og systematisk.

Kysttorskgruppen registrerer at Fiskeri- og kystdepartementet i en bestilling nylig oversendt Havforskningsinstituttet blant annet uttrykker behov for økt detaljkunnskap i den videre forvaltningen av kysttorsk, og ber instituttet om å gjennomføre systematisk kartlegging av viktige oppvekst- og gyteområder langs hele kyststrekningen, og systematiske bestandsundersøkelser av kysttorsk i gytetiden om våren. Det skal dessuten arbeides for etablering av biologiske referansepunkt for bestandene innenfor ulike soner/region langs kysten nord for 62°N. Forskningen skal blant annet innrettes slik at det kan gis spesifikke råd for mindre geografiske områder, herunder skille mellom områder med vandrende bestander og områder med stasjonære fjordstammer.

Kysttorskgruppen støtter fullt ut behovet for styrket forskningsinnsats på kysttorsk, men reagerer på at departementet ikke følger opp forskningsbestillingen med pengebevilgninger. Dette innebærer at Havforskningsinstituttet må foreta omprioriteringer for å frigi ressurser til økt satsing på kysttorsk, noe det er grunn til å tro blir en svært krevende oppgave. Gruppen viser til at Havforskningsinstituttet har besluttet å ikke lenger bruke penger på å ta prøver av fangster med M/S «Falkungen» for å undersøke blant annet forholdet mellom skrei og kysttorsk. I høst vil Havforskningsinstituttet således ikke få prøver utover det som samles inn av fartøyene i referanseflåten, noe som gir et mye mer tilfeldig grunnlag. Det er svært kritikkverdig at dette skjer samtidig som det fra mange hold etterlyses bedre kunnskap om kysttorsk og kysttorskbestandenes tilstand.

Kysttorskgruppens krever at departementet følger opp bestillingen om økt forskning på kysttorsk med ekstrabevilgninger over statsbudsjettet. Gruppen er meget kritisk til at mye av forskningen som Havforskningsinstituttet utfører i praksis finansieres gjennom forskningskvoter. Dette er uheldig for det første fordi det gjør forskningsinnsatsen sårbar for prissvingninger i markedet, slik som en har erfart spesielt for torsk som følge av finanskrisen. For det andre medfører forskningskvoter reduserte kvoter til fiskerne, ettersom forskningskvotene tas av totalkvotene. Gruppen krever at økt forskningsinnsats ikke

finansieres gjennom bruk av forskningskvoter. Det vil tjene både forskningen og fiskeriene om forskningen i stedet blir finansiert over statsbudsjettet.

Gruppen registrerer at de tiltakene som er gjennomført, er slike som ikke koster noe særlig penger for myndighetene. Det synes videre som om det ikke er vilje til å øke bevilgningene for å styrke forskningsinnsatsen på kysttorsk. Til sammenligning brukte Fiskeri- og kystdepartementet i 2008 gjennom Forskningsrådet og i direkte bevilgninger til forskningsinstitutter ca. 100 mill. kroner på forskning knyttet til torsk i oppdrett. Gruppen ser klart behov for å forske på konsekvensen av en stadig sterkere satsing på oppdrett, men mener at penger som brukes på forskning knyttet til vekst og utvikling av denne næringen i stedet bør brukes til kysttorskforskning. Gruppen etterlyser videre forskning på konsekvenser av veksten i turistfisket.

DET KONGELIGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT

”Kysttorskgruppen”

**Mandat for evaluering av og forslag til
fremtidige reguleringstiltak for kysttorsk**

Bakgrunn og formål

Fiskeri- og kystdepartementet oppnevnte våren 2005 en referansegruppe med deltakere fra næringen, forskning og forvaltning. Referansegruppens hovedoppgave var å diskutere problemstillinger knyttet til kysttorsken og gjennom dette legge rammer for den forskning som skal foregå på denne arten. Kysttorskgruppen leverte sin rapport 30. september 2005.

Havforskningsinstituttet skal legge kysttorskgruppens rapport til grunn med tanke på de områder som er av størst betydning å få økt kunnskap om, og innenfor disse områder sette inn en ekstraordinær forskningsinnsats. De skal prioritere kartlegging og forskning på kysttorskbestandene av torsk nord for 62°N, særlig i Nord-Norge.

Medlemmene i gruppen signaliserte tidlig at de ønsket å drøfte reguleringssopplegget for vern av kysttorsk. Da dette ikke var en del av gruppens forrige mandat, ble drøftingen av dette avvist av gruppens leder. Kysttorskgruppen gis gjennom dette nye mandatet i oppdrag å drøfte gjeldende reguleringssopplegg og å komme med forslag til tiltak for vern for årene 2007 til 2010, med evaluering og tilrådning for hvert enkelt år i perioden.

Kysttorskgruppens innstilling vil være næringens innspill til reguleringstiltak for kommende år og skal sendes på egen høring forut for behandling i reguleringsmøte/råd hver høst.

Oppgaver

1. Kysttorskgruppens hovedoppgave er å diskutere problemstillinger knyttet til reguleringen av fiske med hensyn til beskatning av kysttorsk og gjennom dette utarbeide forslag til reguleringstiltak for hvert av årene 2007 til 2010.
2. Kysttorskgruppen skal spesielt foreta vurderinger av og evaluere innværende års reguleringssopplegg og søke å kvantifisere nivået på de foreslåtte tiltak for neste år i forhold til gjeldende regulering. De foreslåtte tiltak må minimum ha tilsvarende verneeffekt som gjeldende vernetiltak.

3. Gruppens arbeid skal ta utgangspunkt i forskningen på området og samtidig legge til grunn kystbefolkningens kunnskaper med hensyn til gyteområder, oppvekstområder og steder der det fiskes kysttorsk.

Sammensetning

Følgende er oppnevnt til medlemmer av kysttorskgruppen:

Nr	Navn	Organisasjon/institusjon
1	Paul O. Jensen	Norges Kystfiskarlag
2	Arne Helge Kristoffersen	Norges Kystfiskarlag
3	Svein Lyder	Norges Fiskarlag
4	Jon Olav Enoksen	Norges Fiskarlag
5	Tom Tobiassen	Norges Fiskarlag
6	Kjetil Williksen	Norges Fiskarlag
7	Torstein Henriksen	Norges Fiskarlag
8	Bjarne Notø	FHL Industri og Eksport
9	Jorulf Straume	FHL Industri og Eksport
10	Leif Harald Hanssen	Norske Sjømatbedrifters Landsforening
11	Alf Ring Pettersen	Norges Naturvernforbund
12	Hans Fredrik Ravna	Sametinget
13		Kommunenes Sentralforbund

Anne Kjos Veim fra Fiskeridirektoratet oppnevnes som leder for gruppens arbeid. Gruppen støttes av sekretariat fra Fiskeridirektoratet med reguleringsteknisk kompetanse. Havforskningsinstituttet stiller sin kunnskap og kompetanse tilgjengelig for gruppens arbeid.

Fiskeridirektoratets og Havforskningsinstituttets deltagere i arbeidet oppnevnes ikke som medlemmer av gruppen, men innehar ansvar for fremdrift, faglig rådgiving og rapport. Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet vil ikke være bundet av gruppens innstilling og vil fritt kunne tilrå tiltak uavhengig av gruppen.

Fiskeri- og kystdepartementet forventer at gruppen oppnår størst mulig enighet om de foreslåtte tiltak, men er inneforstått med at de enkelte medlemmene i gruppen ikke kan binde opp den enkelte organisasjon dersom noe annet skulle bli bestemt senere.

Arbeidsform

Kysttorskgruppen organiserer selv sitt arbeid slik den finner det nødvendig.

I den grad gruppen finner det relevant i forhold til sine arbeidsoppgaver kan kysttorskgruppen trekke inn personer med annen faglig og/eller lokal kunnskap.

Kostnadsdekning

Utgifter forbundet med deltakelse i gruppen dekkes av Fiskeri- og kystdepartementet. Det dekkes utgifter til reise og opphold, men ikke for tapt arbeidsfortjeneste.

Tidsplan

Gruppens arbeid ferdigstilles innen 15. oktober hvert år.

Fiskeri- og kystdepartementet

15. mai 2006